

STROJÍRENSTVÍ OSTRAVA 2015

„“Exportní dovednosti a úspěchy společností
Národního strojírenského klastru“

Aktuální příležitosti a překážky v zahraničním
obchodě

Milan Hovorka

Česká republika: globální kontext

- malá otevřená ekonomika;
- vysoký podíl průmyslu na HDP (rok 2013: ČR 36,7%, Belgie 22,5 %, Dánsko 22,9 %, Finsko 26,9 %, Německo 30,7 %, Polsko 33,2 %, Rakousko 28,2 %, Slovensko 33,2 %; *Zdroj: Světová banka*)
- vysoká závislost na vnějším prostředí (zahraniční poptávka klíčovým faktorem růstu);
- jeden z nejvyšších poměrů exportu zboží a služeb k HDP: rok 2013 - ČR 77,2 %, Belgie 82,8 %, Dánsko 54,3 %, Finsko 38,2 %, Německo 45,6 %, Polsko 46,1 %, Rakousko 53,5 %, Slovensko 93 % (*Zdroj: Světová banka*);
- vysoká závislost na trzích EU-28: rok 2013 - ČR 81,1 %, Belgie 70,1 %, Dánsko 63,5 %, Finsko 55,3 %, Maďarsko 77,7 %, Německo 57 %, Polsko 74 %, Slovensko 83 % (*Zdroj: Eurostat*);
- největší vývozní trh (Německo s podílem 32 % na celkových vývozech);
- Vysoké zapojení do globálních hodnotových řetězců: rok 2009 - podíl domácí přidané hodnoty na vývozu 60, %, Belgie 65 %, Dánsko 68 %, Finsko 66,2 %, Německo 73,4 %, Rakousko 68,4 %, Slovensko 55,6 % (*Zdroj: OECD*)

Česká republika: globální kontext – Příležitosti

- pokračující oživení ekonomik EU-28 a eurozóny s tendencí k akceleraci růstu;
- vyváženější přístup EU k řízení cílů v oblastech fiskální konsolidace a opatření na podporu růstu (Junckerův investiční plán);
- opatření Evropské centrální banky (kontrola kvality aktiv, opatření na podporu likvidity);
- solidní růst americké ekonomiky a oživení v dalších mimoevropských ekonomikách (větší exportní poptávka);
- slabší euro (posílení konkurenceschopnosti evropských vývozců s novými příležitostmi pro české firmy);
- nižší ceny ropy (podpora spotřeby domácností a vyšší příjmy firem);
- nové programovací období (Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost);

Česká republika: globální kontext – projekce růstu I.

Mezinárodní měnový fond: projekce růstu

- světové ekonomiky o 3,5 % v roce 2015 (resp. 3, 8 % v roce 2016);
- eurozóny o 1,5 % (1,6 %);
- německé ekonomiky o 1,6 % (1,7 %);
- ekonomik dalších významných odbytových destinací českého exportu v EU - Slovensko: 2,9 % (3,3 %); Polsko 3,5 % (3,5 %); Velká Británie: 2,7 % (2,3 %); Francie: 1,2 % (1,5 %), Rakouska: 0,9 (1,6 %) a Itálie: 0,5 % (1,1%);
- ekonomik dalších významných destinací mimo EU (USA: 3,1 % (3,1 %); Švýcarsko: 0,8 % (1,2 %); Turecko: 3,1 % (3,6 %); Japonsko: 1 % (1,2 %); Korea: 3,3 % (3,5 %); Spojené Arabské Emiráty: 3,2 % (3, 2 %) ; Indie: 7,5 % (7,5 %);

Zdroj: IMF, World Economic Outlook 4/2015

Česká republika: globální kontext – projekce růstu II.

Evropská komise: projekce růstu

- světové ekonomiky o 3,6 % v roce 2015 (resp. 4 % v roce 2016);
- eurozóny o 1,3 % (1,9 %);
- EU-28 o 1,7 % (2,1 %);
- německé ekonomiky o 1,5 % (2,0 %);
- ekonomik dalších významných odbytových destinací českého exportu v EU - Slovensko: 2,5 % (3,2 %); Polsko 3,2 % (3,4 %); Velká Británie: 2,6 % (2,4 %); Francie: 1,0 % (1,8 %), Rakouska: 0,8 % (1,5 %) a Itálie: 0,6 % (1,3%);
- ekonomik dalších významných destinací mimo EU (USA: 3,5 % (3,2 %); Japonsko: 1,3 % (1,3 %), Indie: 6,6 % (7,1 %));

European Economic Outlook, Winter 2015

Česká republika: globální kontext - Rizika

- nejistoty spojené s dalším vývojem v Řecku a možnými negativními dopady na vývoj v eurozóně;
- geopolitická rizika spojená s ukrajinskou krizí;
- rizika spojená v dalším vývojem v zemích MENA (Blízký východ a severní Afrika);
- pokles ruské ekonomiky (o 3,8 % v 2015 a 1,1 % v 2016 (IMF: World Economic Outlook April 2015) a dopady na ostatní země regionu;
- zpomalení růstu čínské ekonomiky (ze 7,4 % v roce 2014 na 6,8, resp. 6,3 % v letech 2015, resp. 2016);

Rozvoj obchodních příležitostí - spolupráce MPO a MZV

4 základní pilíře při zajišťování podpory exportu a ekonomické diplomacie:

- **Jednotná zahraniční síť** (aktivity zastupitelských úřadů a zahraničních kanceláří CzechTrade)
- **Klientské centrum pro podnikatele** – jednotné kontaktní místo pro současné i budoucí české exportéry
- **Katalog služeb pro exportéry** (přímé podnikatelské vztahy (B2B), zapojení zahraničních veřejných subjektů (B2G) a mezistátní ekonomická spolupráce (G2G));
- **Společné vzdělávání a příprava ekonomických diplomatů** z řad pracovníků MZV, MPO a CzechTrade

Mapa oborových příležitostí: exportní příležitosti zahraničních trhů podle oborů

Rozvoj obchodních příležitostí – konkrétní opatření

- navýšení počtu obchodních radů a obnovení spolupráce obou ministerstev při jejich vysílání
- rozvoj odborných kompetencí ekonomických diplomatů v zahraničí
- podpora ekonomických zájmů jako klíčová priorita zastupitelských úřadů
- nové kanceláře CzechTrade v zemích s potenciálem růstu (Indie a Singapur)
- nová kancelář CzechInvest v Koreji
- nově/znovu otevírané zastupitelské úřady (Kolumbie, Senegal a Kurdistan)

Rozvoj obchodních příležitostí – společná obchodní politika

- kompetence Evropské unie v oblasti společné obchodní politiky
- dohody o volném obchodu a jednání ve Světové obchodní organizaci jako prostředek k získání nových příležitostí pro české firmy
- zachování regulatorních kompetencí k ochraně oprávněného zájmu
- dohoda s Koreou (a také Kolumbií a Peru) v provádění
- od září 2014 se předběžně provádějí rovněž dohody s Moldavskem a Gruzii
- prohloubená a komplexní zóna volného obchodu od 1. ledna 2016
- v přípravě je provádění dohody s Kanadou
- pokračují jednání o novém Transatlantickém obchodním a investičním partnerství s USA a o dohodě o volném obchodu s Japonskem
- jednání o investiční dohodě s Čínou

Rozvoj obchodních příležitostí – podnikatelské mise

- koordinace cest s podnikatelským doprovodem ústavních činitelů a členů vlády
- v uplynulém období mise do Ázerbájdžánu, Číny (opakovaně), Koreje (opakovaně), Izraele (opakovaně), Moldavska, Ruska, Slovinska, Spojených států, Srbska, Turecka (opakovaně), Ukrajiny (opakovaně), Vietnamu,
- v přípravě jsou další cesty; ministr průmyslu a obchodu v nejbližší době do Spojených států (květen), Maroka (červen),
- prostor pro zefektivnění přípravy, realizace a vyhodnocení misí
- kritériem je maximalizace benefitů pro zúčastněné firmy a celkový přínos pro rozvoj hospodářských vztahů s danou zemí

Směrování českého exportu – Evropská unie

návrat České republiky do hlavního integračního proudu;

snaha účastnit se všech diskusí o podobě evropské integrace;

vládou přijatý fiskální pakt posilující rozpočtovou zodpovědnost členských států EU a zamezující nadměrnému zadlužování;

využití prostředků kohezních politiky a programů EU k posílení konkurenceschopnosti českých firem a zvýšení jejich exportního potenciálu;

projekty k financování prostřednictvím Investičního plánu Evropské komise;

podpora českých hospodářských zájmů v Bruselu;

rozvoj jednotného vnitřního trhu;

odstranění bariér bránících využití výhod volného trhu;

analýza dopadů tvorby nových politik a právních norem na konkurenceschopnost

Směřování českého exportu – trhy třetích zemí

Čína:

- změna politiky jako výsledek koordinované politiky
- postavení českých firem na stejnou úroveň ve srovnání s jejich konkurenty
- intenzivní dialog na všech úrovních;
- lepší vyvažování jednotlivých aspektů zahraniční politiky

Ostatní země BRICS (kromě Číny ještě Brazílie, Indie, Jihoafrická republika, Rusko)

- významný nárůst vývozu v období od vstupu do EU
- pozice jedničky mezi „novými“ členskými státy v Indii a dvojky (vždy za Polskem) v Brazílii, Číně, JAR a Rusku
- robustní nárůst vývozu do Číny v posledních letech
- obnovený růst vývozu do Indie po dvou po sobě jdoucích letech poklesu
- stagnace vývozu do Brazílie související s vývojem tamní ekonomiky
- pokračující růst přítomnosti v JAR

ČR – země BRICS

Vývoz (2003, 2009 – 2014, mld. Kč, index 2014/2003)

	2003	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index
Čína	6,8	15,8	23,2	29,5	32,7	37,6	42,2	620
Indie	3,4	11,3	15,1	15,1	12,8	11,0	12,3	362
Brazílie	1,5	5,2	7,2	7,6	8,0	8,3	8,0	533
Rusko	16,4	49,7	67,0	92,7	118,0	116,2	112,9	688
JAR	1,2	4,8	7,8	9,6	9,1	9,8	10,8	900
Celkem	29,3	86,8	120,3	154,5	180,6	182,9	186,2	635
Svět (bln)	1,4	2,1	2,5	2,9	3,1	3,2	3,6	327
BRICS/ Svět (%)	2,1	4,1	4,8	5,3	5,8	5,7	5,2	

Směřování českého exportu – trhy třetích zemí

Rusko

- robustní růst českého vývozu, jeden z nejdynamičtějších vývozních trhů EU
- rychlé získání ztracených pozic po propadu v roce 2009
- posun na pozici 7. největší destinace pro český export (v roce 2014 pokles o jednu příčku)
- minimalizace ztrát v uplynulém roce;
- nejistoty spojené s vývojem ruské ekonomiky (strukturální nerovnováhy, ceny ropy, sankce)
- srozumitelná pozice České republiky při jednáních o jednotlivých parametrech sankcí
- snaha o minimalizaci dopadů na českou ekonomiku, jednotlivé obory a také firmy
- Intenzivní komunikace s podnikatelskou sférou ve všech fázích přípravy, zavádění a

Ukrajina, Euroasijská ekonomická unie, Ázerbájdžán

- dramatický pokles vývozu v roce 2014 pokračující v roce 2015
- pokračující trend růstu vývozu do Kazachstánu (a také Arménie)
- změna trendu ve vývozu do Běloruska a Ázerbájdžánu
- nejistoty spojené s dopadem vývoje ruské ekonomiky na další členy Euroasijské ekonomické unie

Vývoj obchodu Česká republika – Ruská federace I.

1992 – 2014; mld. Kč										
	1992	2003	2008	2009	2011	2012	2013	2014	14/92	14/03
									Index	Index
Vývoz	17,3	16,4	67,6	49,6	92,7	117,9	116,2	112,9	652,6	688,4
Dovoz	37,3	65,8	154,8	102,6	142,9	154,9	152,1	129,4	346,9	196,6
Obrat	54,6	82,2	222,4	152,2	235,6	272,8	268,3	242,3	443,7	294,8
Saldo	- 20,0	- 49,4	- 56,4	- 53,0	- 50,3	- 37,0	- 35,9	- 16,5		

Vývoj obchodu Česká republika – Ruská federace II.

2013, 2014, leden – únor 2015 (mld. Kč)

	Vývoz	Index	Dovoz	Index
2013	116,2	101,5	152,1	101,8
2014	112,9	97,2	129,4	85,1
VII-XII/2013	59,4		83,9	
VII-XII/2014	56,5	95,0	63,4	75,6
XI/2013-II/2014	37,9		50,1	
XI/2014-II/2015	28,7	75,7	34,4	68,7
I-II/2014	18,5		21,4	
I-II/2015	11,5	62,1	15,9	74,3

ČR – Euroasijská ekonomická unie, Ukrajina, Ázerbájdžán

Vývoz 2013, 2014, leden-únor 2015 (mld. Kč)

	2013	2014	Index	I-II/2014	I-II/2015	Index
Rusko	116,2	112,9	97,2	18,5	11,5	62,1
Bělorusko	9,5	8,6	90,5	1,1	0,6	54,5
Kazachstán	7,7	8,8	114,2	0,7	1,0	142,8
Arménie	0,5	0,5	100,0	0,05	0,1	200,0
Ázerbájdžán	3,3	2,3	70,0	0,4	0,3	75,0
Celkem	137,2	133,1	95,4	20,75	13,5	65,0
Ukrajina	32,4	20,6	63,6	4,1	2,0	48,8
	169,6	153,7	90,6	24,85	15,5	62,4

ČR – země Zálivu (GCC)

Vývoz (2003, 2009 – 2014, mld. Kč, index 2014/2003)

	2003	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index
SAE	13,5	10,2	10,0	11,3	12,2	13,5	16,5	122
KSA	0,9	4,1	4,5	4,6	6,6	6,9	10,8	1200
Katar	0,08	0,9	0,5	0,8	1,3	1,5	2,1	2625
Kuvajt	0,4	0,8	0,8	0,9	1,0	0,9	1,0	250
Omán	0,03	0,2	0,3	0,4	0,6	0,5	0,9	3000
Bahrajn	0,06	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	500
Celkem	14,97	16,5	16,3	18,2	22,0	23,5	31,6	211